Eduskunnan hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Asia: K 20/2025 vp Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2025

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen kertomuksesta kielilainsäädännön soveltamisesta. Hyvinvointialue keskittyy asiantuntijalausunnossaan kertomuksen kohdassa 7.7 listattuihin keskeisiin huomioihin kaksikielisistä hyvinvointialueista.

Sotepe-palvelujen järjestämisvastuun siirtymisessä hyvinvointialueille vuonna 2023 oli myönteinen vaikutus myös ruotsinkielisiin palveluihin. Kunta-aikana asiantuntija- ja muiden palvelujen saatavuudessa oli haasteita, mutta hyvinvointialueella suurempana toimijana on paremmat edellytykset tuottaa palveluja. Vaikka palveluiden saatavuus on hyvinvointialueen myötä parantunut, yhdenvertaisten palvelujen saatavuudessa molemmilla kansalliskielillä tunnistetaan olevan edelleen haasteita ja esimerkiksi kehitysvammaisten erityishuollon järjestelyt vaativat pitkäjänteistä kehittämistä kuntayhtymien lakkautumisen myötä. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan olisikin hyvä huomioida seuraavat seikat kansallisessa kehittämisessä: 1) valtionhallinnon tuottaman materiaalin rinnakkaisjulkaiseminen, 2) sosiaali-, terveys- ja pelastusalan koulutusten kielikoulutuksen vahvistaminen sekä 3) kansallinen yhdenmukaisuus ja vertailukelpoiset indikaattorit kielellisten oikeuksien seurannassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jäljempänä järjestämislaki) 39 §:n mukaan kaksikielisten hyvinvointialueiden on tehtävä yhteistyösopimus ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien toteutumisen turvaamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sopimus tuli voimaan tammikuussa 2025, ja siihen liittyen on tehty erillisiä palvelusopimuksia. Joulukuussa 2025 kaikilla kaksikielisillä hyvinvointialueilla on tehty kartoitus jo laadituista palvelusopimuksista sekä kartoitus sellaisista palveluista, joiden osalta on tarvetta yhteistyöhön tilanteissa, joissa alue ei itse pysty turvamaan palvelua tai joissa alueella on mahdollisuus myydä palveluja

myös muille alueille ruotsinkielisen palvelun turvaamiseksi. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osalta tämä selvitys käsitellään kansalliskielilautakunnassa maaliskuussa 2026.

Järjestämislain 33 §:n mukaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tehtävänä on **tukea** ruotsinkielisten sote-palvelujen kehittämistä koko maassa. Kukin itsehallinnollinen hyvinvointialue tekee kehitystyötä oman organisaation sääntöjen mukaisesti ja sen omista kehittämistarpeista lähtien; tämä verkosto ei tee päätöksiä eikä sopimuksia, vaan tulee jatkossa keskittymään enemmän niihin erityisiin kehittämistarpeisiin, joita on tullut esiin kaksikielisissä organisaatioissa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella toiminnan kehittäminen tapahtuu osana organisaation jatkuvaa kehittämistä. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kansalliskielilautakunnan tehtäviin kuuluu lakisääteisten tehtävien lisäksi myös strategiatyö, lausuntojen antaminen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisen tukeminen. Hyvinvointialueella on oma yksikkönsä, joka yhdessä muun organisaation kanssa keskittyy palvelujen kehittämiseen myös vähemmistökielellä. Digitaalisia palveluja kehitetään yhtäaikaisesti molemmilla kansalliskielillä ja tästä hyvä esimerkki on digitaalinen palvelualusta Lunna. Länsi-Uudenmaan palvelujen kehittämisen tukena on kieliohjelma, jota päivitetään vähintään kerran valtuustokauden aikana ja seuranta tapahtuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kieliohjelman päätavoitteet ovat yhdenvertaiset palvelut molemmilla kansalliskielillä, riittävästi kaksikielistä henkilökuntaa ja toimiva kaksikielinen organisaatio. Hyvinvointialueella panostetaan henkilöstön kielikoulutukseen, erityisesti ruotsin kieleen; Hyvinvointialue on yhdessä HUS-kuntayhtymän ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa saanut erillistä valtionrahoitusta muun muassa kielitaidon vahvistamiseen ja erilaisten menetelmien kehittämiseen ruotsinkielisen palvelun turvaamiseksi.

Allekirjoitus

Markus Syrjänen
konsernipalvelujen johtaja

PL 33, 02033 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

PB 33, 02033 Västra Nylands välfärdsområde

luvn.fi